

Driftsplan for Nordfolla & Aunvassdraget

Nordfolla og deler av Kongsmoelva sett fra Kubåsfjellet

INNHOLD

1. INNLEDNING

- 1.1 Bakgrunn for driftsplanlegging i Nordfolla og Aunvassdraget
- 1.2 Målsetting
- 1.3 Driftsplanområde
- 1.4 Driftsplanens status og oppfølging

2. GENERELL BESKRIVELSE AV VASSDRAGET

- 2.1 Beliggenhet
- 2.2 Områdebeskrivelse

3. FORHOLD FOR NÆRING OG REKREASJON

- 3.1 Rettighetsforhold og organisering
- 3.2 Tilrettelegging for sportsfiske
- 3.3 Overnattingsmuligheter

4. BIOLOGISK HANDLINGSPLAN

- 4.1 Overvåking av vannkvaliteten
- 4.2 Fangststatistikk
- 4.3 Overvåkingstiltak (varsling om rømt oppdrettlaks og død fisk)

5. HANDLINGSPLAN FOR DRIFT OG OMRÅDETILTAK

- 5.1 Drift av Nordfolla elveeierlag
- 5.2 Områdetiltak
 - 5.2.1 Stamfiske
 - 5.2.2 Kannibal røye prosjekt
 - 5.2.3 Bedring i oppvekstmulighetene for yngel
 - 5.2.4 Kalking av vassdraget
 - 5.2.5 Forlenging av fiskesesongen fram til 15 sept.

6. ARBEIDSPLAN

7. SAKSGANG FOR UTFØRING AV TILTAK I VASSDRAG

8. FINANSIERINGSKILDER

Vedlegg: Biologisk delplan

av

Rita Strand (NINA)

1.INNLEDNING

1.1 Bakgrunn for driftsplanlegging i Nordfolla /Aunvassdraget

Driftsplan for Nordfolla er utarbeidet med bakgrunn i rettighetshavernes økte ansvar og plikt til å forvalte egne ressurser. Omorganisering av den offentlige fiskeforvaltning gir økt ansvar til kommunene og rettighetshaverne, og den fremtidige forvaltningen av fiskeressursene skal være basert på utarbeidede driftsplaner (jfr.§ 25 i lov om laksefisk og innlandsfisk m.v.15. mai 1992)

Mål og retningslinjer for den nye landbrukspolitikken stiller krav om økt satsing på kvalitet, produkt- og markedsutvikling (st.prp. nr.8) og miljøbasert næringsutvikling med bruk av naturressurser vil bli lagt større vekt på i framtidens landbruk.

1.2 Målsetting

Driftsplan for Nordfolla/Aunvassdraget søker å belyse sammenhengen mellom den biologiske fiskeproduksjonen og de muligheter som ligger i denne for utvikling av lokal verdiskaping.

Den biologiske hovedmålsetting er å utvikle og opprettholde en god sjørøye, laks og sjørretstamme i vassdraget.

Den næringsmessige hovedmålsettingen er å utnytte ressursene på en slik måte at det gir økt økonomisk utbytte på landbrukseiendommene. Ressursutnyttelsen skal i tillegg gi grunnlag for positive ringvirkninger til lokalsamfunnet for øvrig, og fiskerne skal ha et godt fisketilbud i området.

1.3 Driftsplanområde

Driftsplanområdet for den biologiske delen av denne planen er hele den laks og sjørret førende delen av Aunvassdraget.

1.4 Driftsplanens status

Driftsplan for Nordfolla /Aunvassdraget er etter godkjenning i Nordfolla-elveeierlag forpliktet for alle medlemmer i laget. Fiskerettshavere som ikke er medlemmer i elveeierlaget kan etter flertalsvedtak også forpliktes til å følge de bestemmelser som laget tar i forvaltningsmessige spørsmål for Nordfolla . (jfr.§ 25 i lov om laksefisk og innlandsfisk m.v.15 mai 1992)

Planen vil være retningsgivende for den offentlige fiskeforvaltning i vassdraget og er underlagt overordnet lovverk.

2. GENERELL BESKRIVELSE AV VASSDRAGET

2.1 Beliggenhet

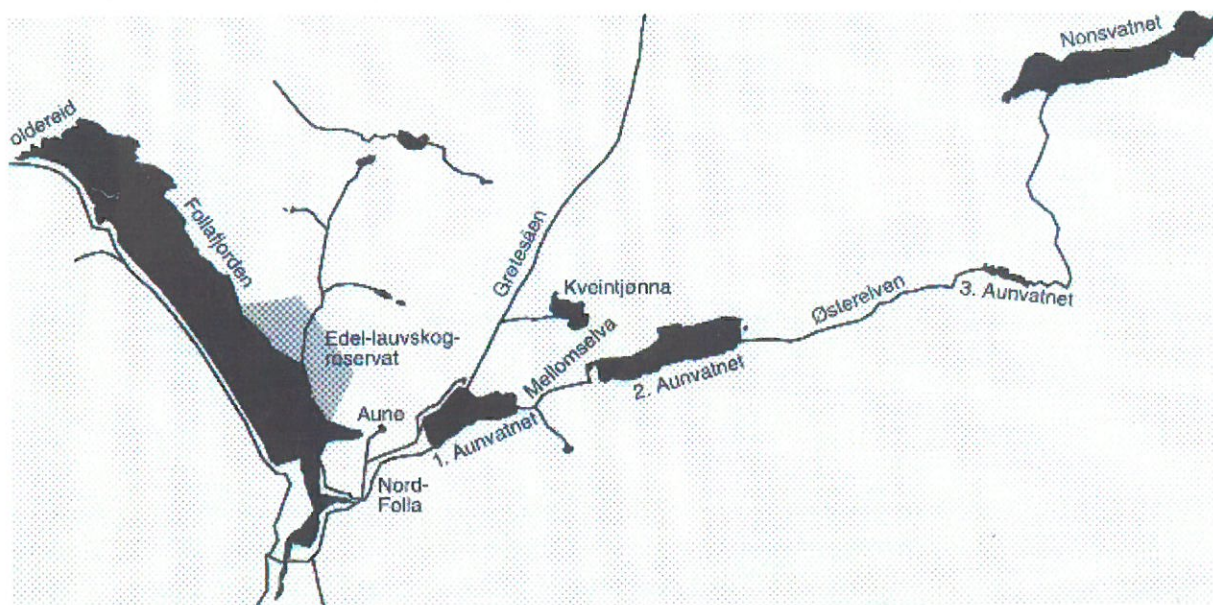
Nordfolla/ Aunvassdraget ligger på Kongsmoen helt nord i Høylandet Kommune. Nedbørsfeltet grenser mot Namskogan, Bindal og Nærøy Kommuner. Aunvassdraget begynner i Nonsvatnet (718moh.) går derfra gjennom et øst-vest dalføre hvor 3. 2. og 1. Aunvaten ligger. Nedenfor 1. Aunvatnet blir elva kalt Nordfolla, den gjør en skarp sving mot nordvest før den har sitt felles utløp med Kongsmoelva i indre Follafjorden.

2.2 Områdebeskrivelse

Nordfolla/Aunvasdraget ligger i et område med lite bebyggelse. De nederste delene av Nordfolla renner gjennom dyrka mark, der gårdene Aunet og Aar ligger. Nederste delen av vassdraget er lett tilgjengelig. Da det går jordbruks/skogsbilveg langs elvas nedre del og opp til 1. Aunvatnet. Videre oppover blir det tyngre terreng, man er på sommertid nesten avhengig av båt videre innover i vassdraget.

Aunvassdraget er naturlig laks og sjøret førende et stykke ovenfor 2. Aunvatnet ca. 6,5 km. fra sjøen.

Vassdraget er det sydligste med registrert naturlig bestand av sjø-røye.

KART OVER NORD-FOLLA

KART OVER MELLOMELVA

1:7000

3. FORHOLD FOR NÆRING OG REKREASJON

3.1 Rettighetsforhold og organisering

Fiskeretten på den lakseførende delen av Aunvassdraget er fordelt på to grunneier grupper. Gårdene Aar /Aarmoen på søndre side og Aungårdene på nordre side.

De to grunneier gruppene selger fiskekort hver for seg. Det er en ordning som har fungert i en årrekke, og vil ikke gå inn i elveeierlagets ansvarsområde.

3.2 Tilrettelegging for sportsfiske

Det selges døgnkort for fiske på begge sider av vassdraget, så tilgangen på rimelig fiske for allmennheten er å betrakte som meget god. Det er ellers gjort en del "trivselstiltak" langs elva, som rydding av stier / fiskeplasser, oppsetting av info tavler med kart over fiskesoner og kasse for fangstbok på begge sider av elva. Bygging av gapahuk og grillplass ved de mest populære fiskeplassene.

gapahuk på "Shelle" den mest populære fiskeplassen

3.3 Overnattingsmuligheter

Grunneierne i området driver med utleie av hytter ved Aunvatna og sjøen så muligheten for overnatting er god.

4. BIOLOGISK HANDLINGSPLAN

4.1 Overvåking av vannkvalitet

Det har gjennom flere år blitt tatt vannprøver i vassdraget for Norsk Institutt for Naturforskning. (elveserien)
Ca 12 prøver hvert år.

Høylandet Kommune har også tatt månedlige prøver fra Kongsmoen vannverk som har inntaket i 1. Aunvatnet.

Kommunen satte i gang ekstra prøvetaking våren 2000 for å få se svingningene i pH verdiene under vårflommen, dette for å se om vannkvaliteten var så dårlig at det var fare for yngelen i vassdraget.

Det ble tatt ukentlige prøver i Grøtesåa og Nordfolla.

Landbruksforvaltningen i kommunen var i vassdraget våren 2000 og tok ut smolt for å finne ut om smolten var påvirket av aluminium. Prøvene ble utført i to omganger.

4.2 Fangststatistikk

Det har gjennom flere fiskesesonger blitt samlet inn fangstrapporter fra fiskere i vassdraget, dette har blitt gjennomført ved rapportskjema på fiskekortene og fangstbøker ved veiestasjonene på begge sider av elva. Rapporteringen kom ikke skikkelig i orden før først på 1990 tallet, av den grunn er fangsttallene for perioden 1976 – 1992 svært lave.

4.3 Overvåkingstiltak

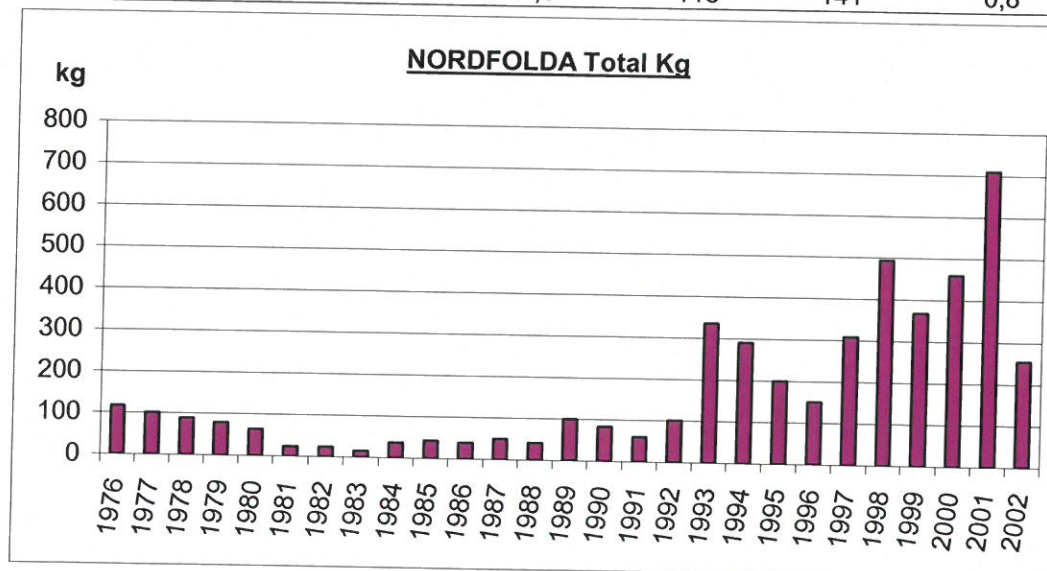
Fiskere i vassdraget blir oppfordret til å være på utkikk etter død fisk i elva, og ellers være på utkikk etter unormale forhold.

Det har blitt innrapportert lite rømt oppdrettsfisk.

Vannkvaliteten blir overvåket med uttak av prøver hver måned.

NORDFOLDA - fangst statistikk

År	Total Kg	Laks Kg	Laks Antall	Laks G.snitt kg	Sjøaure Kg	Sjøaure Antall	Sjøaure G.snitt kg
1976	117	91			26		
1977	101	79			22		
1978	89	116		1,3	15		
1979	79	79		1,5	0		
1980	64	24		1,5	40		
1981	24	9		1,5	15		
1982	24	12		1,5	12		
1983	15	0		0	15		
1984	37	23		2,1	14		
1985	43	22		1,6	21		
1986	39	8		1,6	31		
1987	50	14		1,4	36		
1988	41	17		2,4	24		
1989	100	98		2,6	2		
1990	83	72		3	11		
1991	60	55		2	5		
1992	101	85		1,7	16		
1993	336	91	48	1,9	245	344	0,7
1994	291	60	38	1,6	231	347	0,7
1995	200	64	23	3,2	136	103	1,3
1996	151	83	55	1,5	86	102	0,8
1997	308	78	38	2,0	230	328	0,7
1998	494	87	36	2,4	407	57	7,1
1999	368	70	50	1,4	298	336	0,9
2000	460	262	144	1,8	199	240	0,8
2001	710	266	218	1,8	316	395	0,8
2002	255	142	61	2,3	113	141	0,8

Gjelleprøver av laks- og ørretsmolt i Nordfolda/Mellomelva, Høylandet i 2000.

Bengt Finstad, NINA.

Art	Sted	Dato	GjelleAl ($\mu\text{g}/\text{gram}$ gjelle tørrvekt) – snitt, SD, n, min, max
Ørret	Nordfolda?	08.05.2000	36.0+25.8(6), 36.0-108.0
Ørret	Mellomelva	22.05.2000	125.6+64.3(5), 67.0-225.0
Laks	Nordfolda?	08.05.2000	21.0+16.2(6), 4.0-46.0
Laks	Mellomelva	22.05.2000	145.8+90.1(6), 89.0-321.0

Vannkjemi fra uttak i Mellomelva den 22.05.2000. Målt ved Miljølaboratoriet i Telemark:

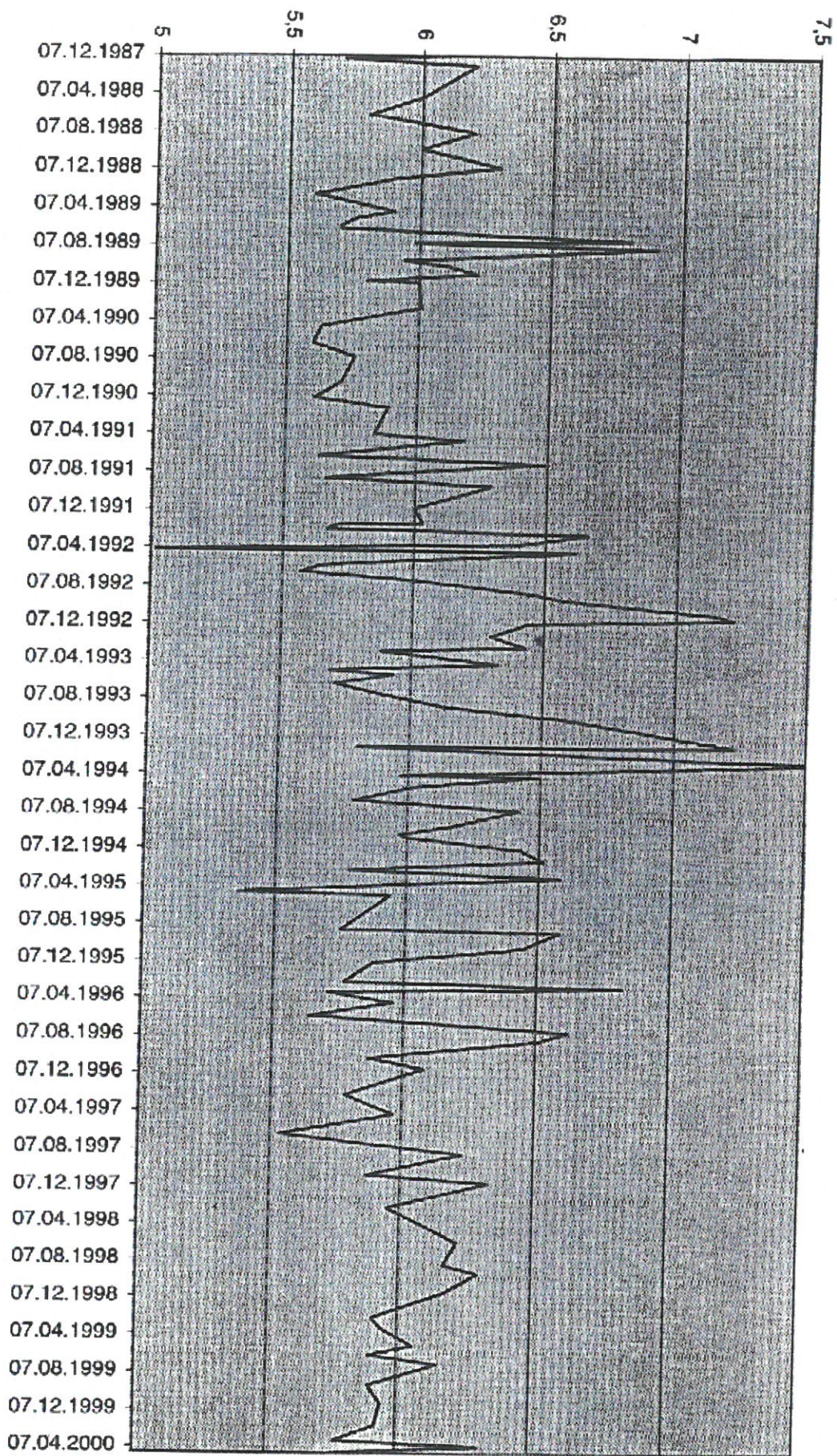
pH: 5.68; Konduktivitet: 2.98 mS/m, Kalsium: 0.71 mg/l.

Kommentarer:

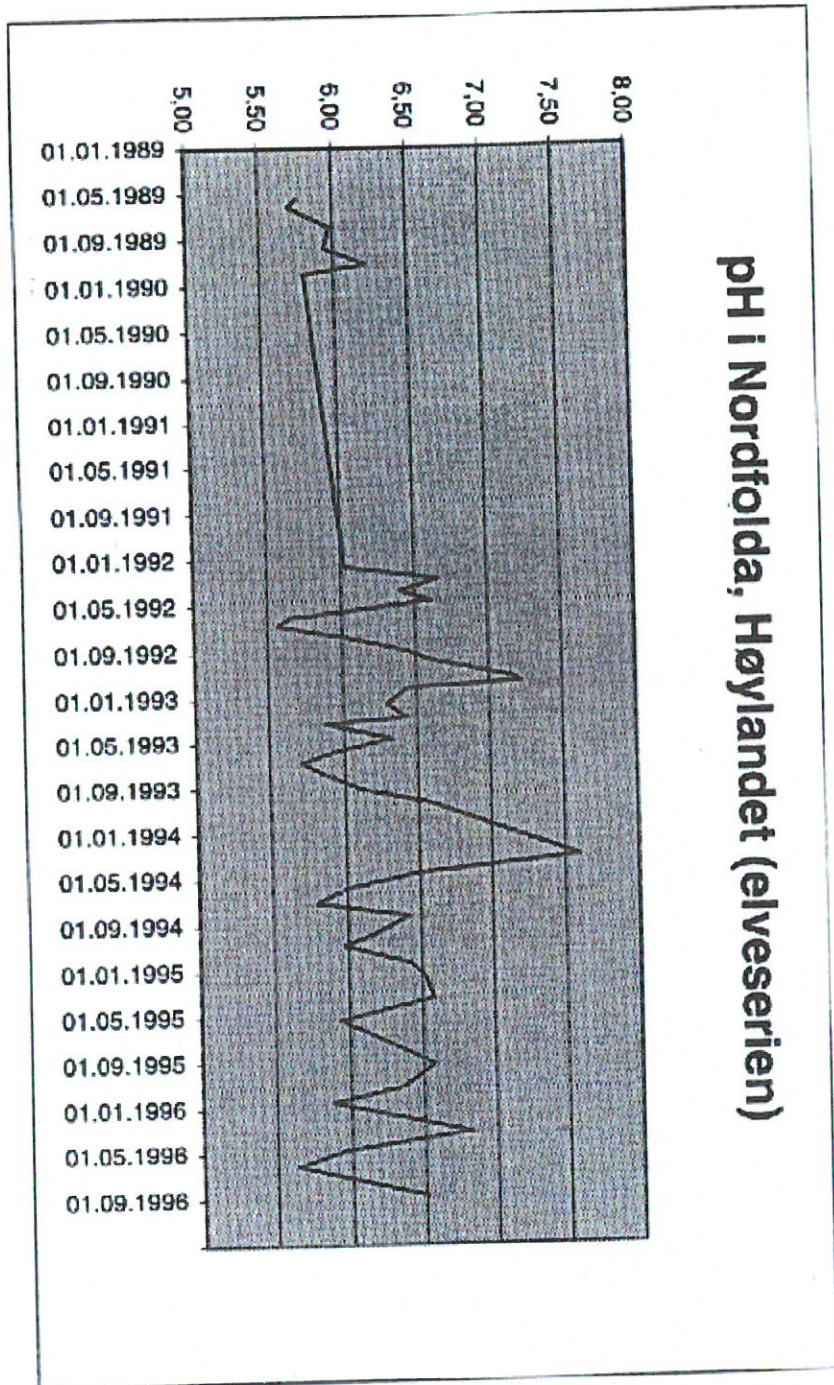
GjelleAl var innen et akseptabelt område for laks- og ørretsmolt den 08.05.2000. Imidlertid var det noen individer med høye verdier her.

Uttakene den 22.05.2000 viste høye verdier som kan ha effekter på fiskens fysiologi. Vannkjemien var heller ikke optimal ved dette prøvetagningstidspunktet.

pH i Nordfolda 1987-2000 (vassverk + elveserie + 2000)

pH i Nordfolda, Høylandet (elveserien)

5. HANDLINGSPLAN FOR DRIFT OG OMRÅDETILTAK

5.1 Drift av Nordfolla elveierlag

Elveierlaget drives av rettighetshavere i Nordfolla / Aunvassdraget. Laget har ingen stor foretnings ide. Det foretningmessige ved salg av fiskekort og utleie av overnatting tar de to grunneier gruppene seg av u-avhengi av Elveierlaget.

Lagets midler er det vi fikk med oss fra det felles laget vi hadde tidligere med Kongsmoelva. Kr.7500,-

Høylandet Kommune bevilget inntil kr 10000,- til uttak av vannprøver og "kanibalrøye prosjekt" det er midler som blir overført når vi kommer i gang med prosjektet.

Ellers blir det trolig fastsatt en årlig kontingent.

Laget er innvilget inntil kr.25000,- til gjennomføring av driftsplanarbeidet .

Nordfolla elveierlag er et lite lag med 11 medlemmer, på grunn av det lave medlemstallet bestemte stiftelsesmøtet at vi skulle kalle inn alle medlemmene til møtene i laget, dette for å holde flest mulig innformert og engasjert i det som måtte bli iverksatt av tiltak i vassdraget

Ideen bak laget er å samle grunneiere og fiskerettighetshaverne i vassdraget for å gjøre ett felles løft for å få sjørøye, laks og sjøørret stammen opp på gamle høyder. Det er en ambisiøs målsetting men på ingen måte umulig.

5.2 Områdetiltak

5.2.1 Stamfiske og smoltproduksjon

I 1986 ble Kongsmoen Settefisk etablert med vannuttak fra 1. Aunvatnet. Det inngår i konsesjon for settefisk anlegget at de plikter å klekke ut yngel som fores fram til smolt og slippes i vassdraget.

Grunneierne i vassdraget har forpliktet seg til å fange stamlaks til formålet. Vi har ikke lykkes helt med fangsten av stamlaks, av hvilken grunn vet vi ikke helt. Fangstmetoden som er blitt benyttet er å stenge av kulpene med garn og skremme fisken i garnet. Det er forholdsvis en kort elvestrekkning som dette lar seg gjøre. Vi må bli bedre på dette området, eventuelt prøve andre metoder og kanskje begynne tidligere med fangsten.

Forutsetningen for å lykkes med utsettings tiltaket har endret seg vesentlig siden avtalen ble inngått .

På grunn av smitefaren fra villfisken til oppdrettfisken fikk vi ikke oppbevare stamfisken på anlegget fram til gyting.

Det ble først forsøkt med å oppbevare fisken i nettingbur i elva fram til gyting. Det viste seg att det skulle medføre store problemer, på grunn av svert varierende vannstand og store sopp problemer på grunn av skadene fisken ble påført av å stå i nettingburene. Oteren stresset også fisken ved å bite i burene i forsøk på å få fatt i den.

Det ble senere lånt et stort glassfiber kar av settefisk anlegget, det fungerte mye bedre. Ulempen er at strykingen må foregå utendørs, noe som kan være en kald fornøyelse på Kongsmoen sist i oktober og først i november.

Rogna må stå å "svulle" etter stryking, for så å bli desinfisert i flere vann før den fraktes til settefisk anlegget.

For å få skikkelig orden på dette bør det nok bygges et hus som vi kan foreta dette i.

5.2.2 Prosjekt "kanibalrøye"

Våren 2000 ble grunneierne, D N , fiskeforvalteren og Kongsmoen settefisk invitert til et møte på Høylandet for å diskutere forsnelige tiltak for å få sjørøya tilbake til vassdraget. Vassdraget er meget næringsfattig og flere fisk, jo mindre mat på hver fisk. Veksten har etter hvert blitt så dårlig at røya sjelden når utvandringsstørrelse som sjørøyesmolt (18-20 cm) før den blir kjønnsmoden. Ved kjønns modning stopper veksten. Ved prøvefiske i 1988 var middelvekten på røya 30 g og kun få fisk var større enn 20 cm. Ved å tynne røyebestanden sterkt vil veksten øke og muligheten for sjøvandring øke. Utfisking med garn og teiner er prøvd tidligere, men for arbeidskrevende og kostbart. Kannibalisme er langt billigere hvis vi får det til å fungere.

Røya må antagelig være ca. 0,5 kg for å kunne spise sine egne. Nordfolla stammen finnes ved anlegget i Bjøråa.

5.2.3 Bedring av oppvekstforhold for yngel

På grunn av at settefisk anlegget tar ut ganske mye vann ca. 200 l. per. sek .kan det til tider bli ganske tørt i den øvre delen av Nordfolla. Elveleiet ble forandret en del under legging av vannledningen til smoltanlegget. Det er grove steinmasser i elvebunnen så vannet kan enkelte ganger nesten helt forsvinne. Da får helt klart yngelen problemer.

Vi må se på muligheten for å grave kulper (terskler) det skulle kunne gi yngelen bedre vilkår samtidig som det blir flere fiskeplasser. Dette er ting det må søkes om .

5.2.4 Kalking

Det er ting "i luften" når det gjelder kalking, men hva resultatet blir vet vi ikke enda. Det ble tatt både gjelleprøver og vannprøver i vassdraget våren 2000.

Vassdraget er surt så fisken har helt marginale forhold å leve under. Kongsmoen settefisk har foreslått å kalke deler av vassdraget ved å legge ut kalkstein i Grøtesåa, dette vil sikkert gi en viss effekt på nedre deler av vassdraget. Det beste hadde vært om vi fikk kalke hele vassdraget, men da må DN. inn med statlige midler.

5.2.5 Forlenging av fiskesesongen

Nordfolla / er et vassdrag med forholdsvis sen oppgang av både laks og sjøørret. Det er aldri noen særlig oppgang før 20 juni. Det er ikke alltid sjøørreten kommer før midten av september. Derfor mener vi at en forlenging fram til 15 sept .er forsvarlig. Det gir fiskerne i vassdraget et bedre tilbud, samt grunneierne bedre mulighet til inntjening på fiskekortsalg og utleie for øvrig.

Fin formiddagsfangst 20 juli 2000

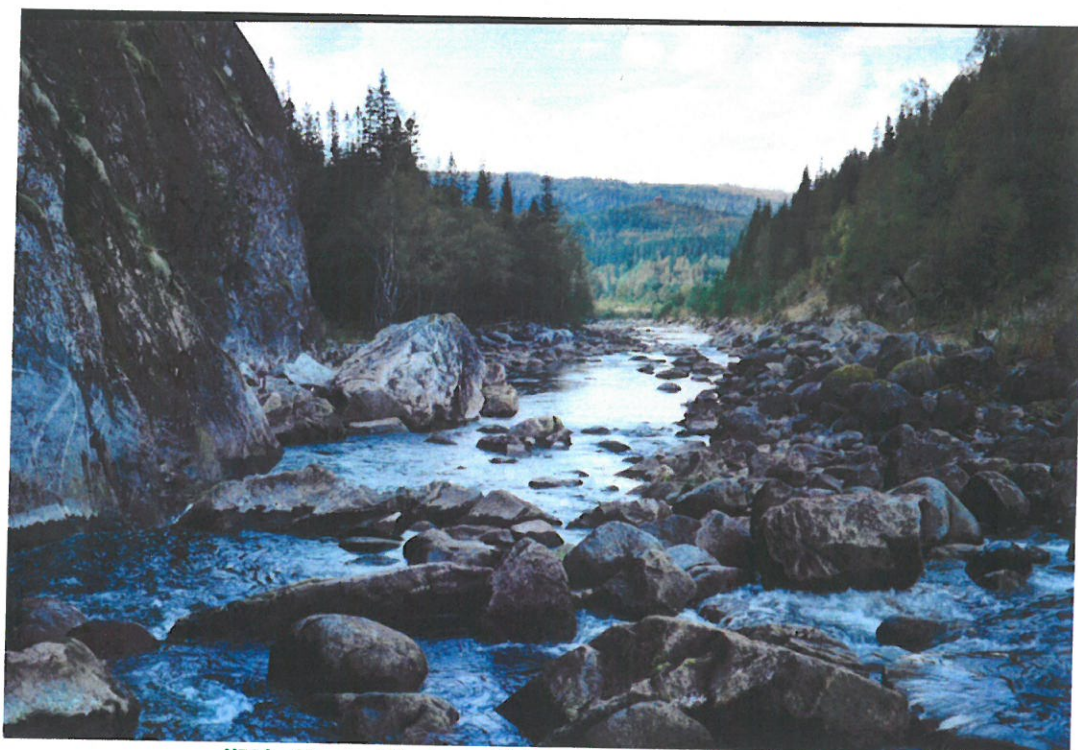
Bilder fra området mellom Aunvatnet og "Teinnesshøla"

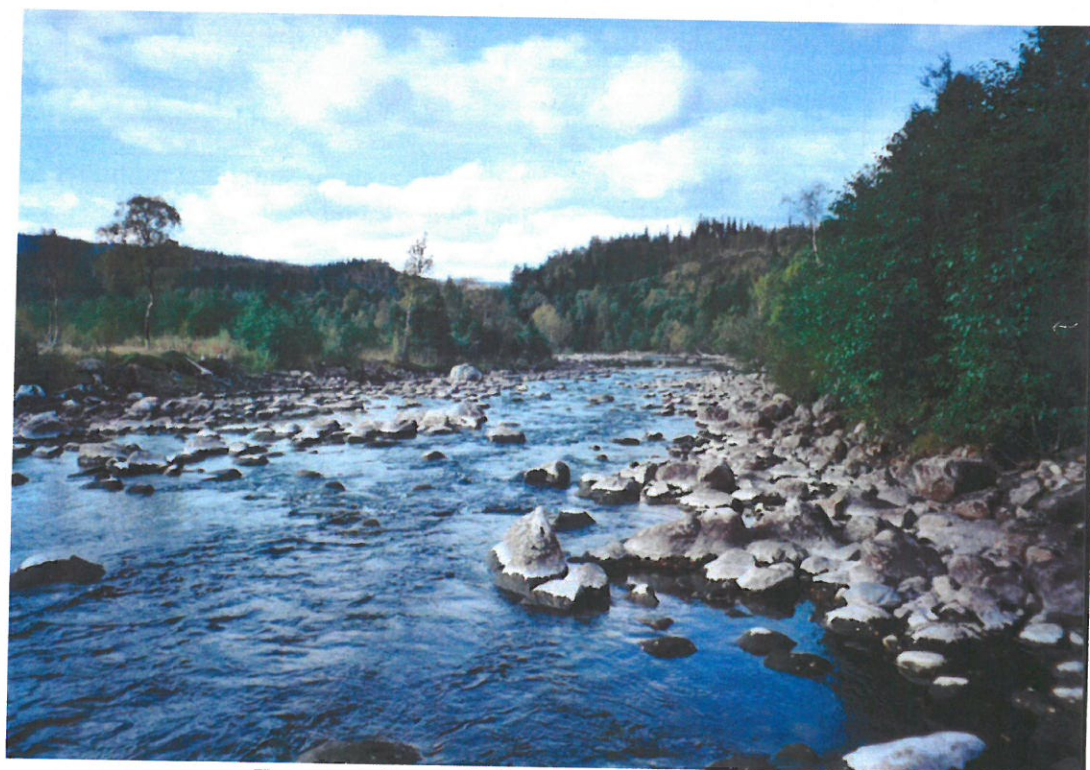
bildet tatt fra "Kåvåberget" oppover mot ut osen fra Aunvatnet

"Kåvåberget"

"Kåvåberget" og området nedover mot grustaket

Fra grustaket ned til svingen ved pumpehuset

Som det går fram av bildene består elv – bunnen av grove steinmasser, det er ingen oppstillings plasser for gytefisk i dette området. Strekningen er utsatt for tørke i perioder med lav vannstand.

6. ARBEIDSPLAN

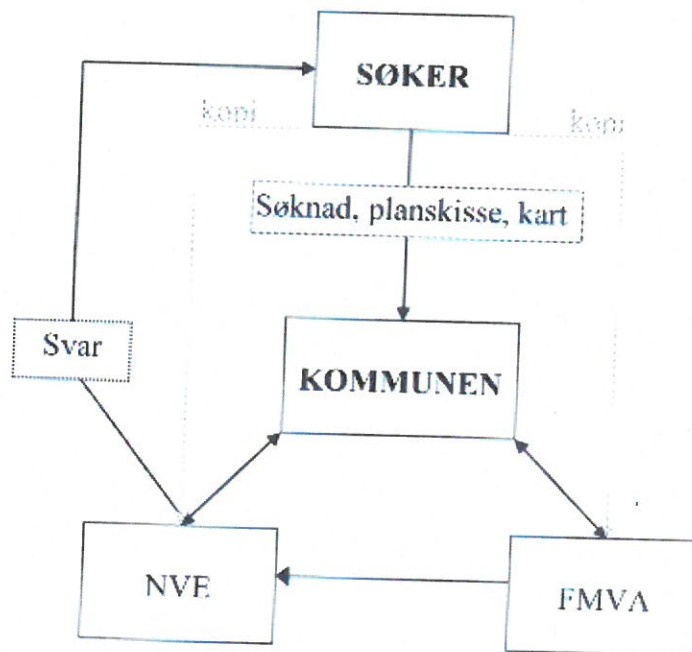
<u>2005</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Ferdigstilling av driftsplan.2. Fangst og stryking av stamlaks (September / November)3. Uttak av vannprøver for NINA (elveserien E-163) ca.12 prøver.
<u>2006</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Utsetting av Laksesmolt (Mai / juni)2. Bygge hus til sikker oppbevaring av stamfisk fra fangst til stryking (søke Kommunen og Fjord Seafood om tilskudd).3. Fangst og stryking av stamlaks (September / November)4. Uttak av vannprøver for NINA (elveserien E-163) ca. 12 prøver. <p>Arbeide videre i forsøk på å få godkjent Røye prosjektet. (helseattest og utsettingstillatelse)</p>
<u>2007</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Arbeide videre for å se om det finnes noen som helst mulighet for å få i gang et kalkings prosjekt i vassdraget.2. Søke om tillatelse til graving av kulper / terskler i elvas øvre del for å prøve å bedre forholdene for yngelen og gyting.3. Utsetting av laksesmolt (Mai / Juni)4. Fangst og stryking av stamlaks (September / November)5. Uttak av vannprøver for NINA (elveserien E-163)
<u>2008</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Utsetting av laksesmolt (Mai /Juni).2. Uttak av vannprøver for NINA (elveserien E-163)3. Fangst og stryking av stamlaks (September / November)
<u>2009</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Evaluering av Driftsplan.

7. SAKSGANG FOR UTFØRING AV TILTAK I VASSDRAG

Alle inngrep i vassdrag skal behandles etter vassdragslovens §§ 104 -106.

Aktuelle tiltak som ønskes gjennomført legges fram i planskisse m. kart og sendes sammen med søknad til Kommunen. Grunneiers tillatelse må være avklart. Kopi sendes NVE og Fylkesmannen (miljøavdelingen). Avhengi av tiltakets størrelse og omfang tas avgjørelsen i Kommunen, eventuelt videresendes til NVE og Fylkesmannen for godkjenning eller avslag.

Fig. 1 saksgang.

8. FINANSIERINGSKILDER

Tilskudd til friluftsmål, viltformål, fiskeformål, aksjon vannmiljø og kalking.

Det skal brukes standard søknadsskjema for alle disse formålene. Søknadsskjema sendes Kommunen innen 25. oktober. Kommunen koordinerer og prioriterer søknadene og sender disse til Fylkesmannens miljøavdeling innen 1. november.

Spesielle tiltak i kulturlandskapet.

Til tiltak som søker å ivareta hensynet til miljøverdiene i landbrukets kulturlandskap. Søknaden sendes kommunen som prioriterer og koordinerer søknadene og sender disse til Fylkesmannens landbruksavdeling.

Bygdeutviklingsfondet.

Søknaden sendes Fylkesmannens landbruksavdeling merket "Bygdeutviklingsfondet" Mest aktuelt i forbindelse med tiltak i næringsmessig handlingsplan.

I alle søknader er det viktig å synliggjøre egeninnsats (utgift) og dugnadsarbeid (inntekt) i budsjettet.